

Ego-ekologija vsakdanje neodgovornosti

Tam daleč stran (Uvod v ego-logijo). Avtorji in izvajalci Katarina Stegnar, Primož Bezjak in Branko Jordan. Betontanc Ltd., Bunker. Stara elektrarna, Ljubljana, premiera 14. 9. 2010, 55 min.

»Predstava z omejeno odgovornostjo« skupine Betontanc, kakor lahko beremo na svojevrstnih lističih, ki jo vloženi v epruvete spremljajo (v obliki letalske karte/indikacij zdravila/statistične tabele ... in kar je še sodobnih papirnatih form s črtno kodo, ki spremljajo razne potrošne izdelke), se na svojevrsten, »dvojno zakodirani« način drži vseh tovrstnih oznak, ki jih lahko beremo v napovedih in spremnih besedilih. In tako razkriva mehanizem tega dvojnega kodiranja pomenov in njegovo vsebinsko izpeljavo: osnovni ton predstave je skorajda poljubno ne-odgovoren, neverjetno lahkoten, duhovit in igriv; a predstava kot potrošni izdelek neke družbe (d. o. o.) tudi omogoča branje zelo subtilne tematizacije vstopa vsakovrstnih potrošnih produktov v naše življenje in njihovega vpliva na oblikovanje naših vsakodnevnih navad. Prva predstava te skupine, ki ni nastala v režiji Matjaža Pograjca, je avtorsko delo treh mladih, a uveljavljenih igralcev/performerjev Katarine Stegnar, Primoža Bezjaka in Branka Jordana. Ostaja zavezana osnovnemu fizičnemu in skorajda »anti-intelektualističnemu« pristopu skupine, ki z lahkotnimi in ostro duhovitimi formami preigrava problematične točke sodobnega družbenega in/ali političnega življenja. Po atmosferi in osnovni igrivi naravnosti (k temu prispevajo živopisni kostumi Mateje Benedetti) nekoliko spominja na zadnjo produkcijo Betontanca *Možda i mi smo Miki Maus*, a se od nje po svojem bolj izčiščenem slogu tudi močno razlikuje (v tem je morda najočitneje zaznati odsotnost k bolj spektakelskim in vizualno nasičenim sredstvom naravnega Matjaža Pograjca). Prav v osnovni nenasičenosti odrskega dogajanja, ki tako namesto brutalnih trkov in nasilnih soočenj iz *Miki Maus* proizvede popolnoma koordinirano gibanje akterjev drug mimo drugega, se skriva tudi osnovna vsebinska specifičnost predstave.

Z močno avtorsko gesto in neverjetno drznostjo mladi avtorji, ki z velikimi parolami napovedujejo serozno predstavo, ki problematizira občutek »tesnobe in ujetosti kot psihosocialno diagnozo« ter »anomijo in anemičnost kot konstruktivna sestavna dela okolja, v katerem živimo«, na videz popolnoma zaidejo z začrtane poti oziroma to pot ironizirajo. V dvodelni predstavi najprej sledimo telesno namerno povsem nevirtuozni, zato pa toliko bolj mojstrsko koordinirani koreografiji vsakdanjega gibanja (prihoda in odhoda domov, pranja, teka, likanja, odnašanja smeti, hranjenja, pitja) treh akterjev, ki si delijo skupni prostor (nekega skupnega stanovanja morda?), a se v njem

nikoli ne srečajo. S preciznim premikanjem, spodmikanjem in kombiniranjem kartonastih škatel ob glasbeni spremljavi, ki močno spominja na računalniško igrico *tetris*, in z izvorno rabo rekvizitov – embalaž kot izdelkov, ki naj bi jih vsebovale (gospodinskih aparatov), se umeščajo na nevzvišeno mesto, kjer stojimo vsi – na mesto vsakdanjih potrošnikov. »Uvod v ego-logijo«, kakor se glasi podnaslov, ki bi utegnil anticipirati (tudi glede na avtorsko naravo projekta in izkušnje avtorjev z avtobiografskimi performansi v okviru *Vie Negative*) kako performativno avtobiografsko samo-razgaljanje na odru, nam nasprotno spregovori o »ego-ekologiji« slehernika (na to napeljuje že začetno glasovno naštevanje statističnih podatkov o človeški rasi). Ta se kaže v popolni šcoreografiranosti njegovega vsakdanjega življenja, katerega koreograf so interesi globalnega kapitala s ponujanjem potrošnih izdelkov, ki oblikujejo naše vsakdanje navade.

»Ego-ekološko« se predstava v drugem delu zasuče v povsem novo smer. Po nekajminutni videoprojkciji treh avtorjev, vsak z depresivnim pogledom pred svojo škatlo podjetja DHL na tridelnem platnu, ki ustvari vtis pričakanja, se odvije dokumentarno zasnovana zgodba družine belih medvedov, ki jih v medvedjih kostumih uprizarjajo avtorji. V slogu popularnih TV dokumentarcev, nam glas v *off-u* podaja antropomorfnaracijo o emocionalno-družinskem življenju medvedov (ki jo humorno uprizarjajo akterji z variacijo med močno živalskimi in povsem antropomorfnimi gibi), ki skupaj pijejo kokakolo in nostalgično zrejo v bele širjave, ki počasi izginjajo zaradi ekološke krize. Absurdna kapitalaska eksploatacija tako živalskega sveta kot včasih moralistične naracije o njegovi ogroženosti doseže vrhunec v zaključnem klicu najditelja mrtvih medvedov na postajo za njihov *monitoring* (podan zgolj z glasom, v temi), ki doseže zgolj neosebni odzivnik. Ta nato prenese novico o smrti »posvojiteljem« medvedkov, ki bodo njihova trupla dobili po DHL pošti in nadaljevali svoje vsakdanje rituale z oprano vestjo in vednostjo, da so naredili nekaj koristnega za okolje.

Tam daleč stran se morda zdi zgolj nepretenciozna, skoraj predrzno lahkotna igriva šala (kakor denimo bizarni in humorni videoposnetek sprehoda belih medvedov po ljubljanskih ulicah, ki sledi priklonu avtorjev). Lahko pa jo skupaj z napovedmi vzamemo smrtno resno in predrznost razumemo kot resnično drznost, ki z lahkotno formo kaže jezik in nastavlja zrcalo sodobnemu individualizmu, egoizmu in lahkotnemu življenju v blaženem stanju nadvse »omejene odgovornosti«.

KATJA ČIČIGOJ